

La Comarca Olotina

SETMANARI CATALÀ

SURTIRÀ CADA DIJOUS.

TALLER DE MÁRMOLS

DE TOTES PROCEDENCIES

JOAN GUILLU

Escultor tallista.-FIGUERES

Se construïeixen monuments, panteons, creus sepulcrales, xameneyes, inscripcions, escuts y ornamentacions pera edificis, escalons, piques pera aygua beneyta, baldoses, fregadors, banys, mostradors pera carnicers, rentamans, taules pera café, *lavabos* pera barber, taules de totes mides, etc., etc.

Especialitat en *lápidas* mortuories.

PERA ARRENDAR

Una ploma ó ploma y mitja d' aygua de **Sant Roch.**

Informarán en la impremta d' aquest setmanari.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any. 5'00 pessetes
 Un trimestre. . . 1'50 «
 Pago adelantat.

DIRECCIÓ

Redacció y administració
 carrer Clivillers n.º 14.

PER COMUNICATS,

anuncis y suscripcions
 dirigir-se á la
 Imp. de Alzamora, Lorenzana, 5.

ONZÉ CERTÁMEN LITERARI D' OLOT.

Composicions rebudes fins el
 31 de Juliol.

- Núm. 1. *Natura*, lema: *Notas del cor*.
- » 2. *¡Pobre mare!*—Balada.
 - » 3. *De potencia á potencia*, lema: *Veremos quién vence á quién*.
 - » 4. *Catalunya pels catalans*, lema: *Pregonada*.
 - » 5. *La sardana del any*, lema: *Natura*.
 - » 6. *A Catalunya*.—Elegia, lema: *¡Patria meva, patria meva—qui t' ha vist y qui are 't veu!*
 - » 7. *De bon matí*.—Idili.
 - » 8. *Crida*, lema: *Lo qui respongui á la crida—guanyará un premi molt bó*.
 - » 9. *Lo naufragi*, lema: *No tinga may por de rès—qui en Deu posa sa confiansa*.
 - » 10. *Compliments*, lema: *No passen de las dents*.
 - » 11. *A Fortuny*, lema: *Gloria*.
 - » 12. *Composició musical*.—*Cangó d' Octubre*, lema: *Tardorencia*.
 - » 13. *La parla forastera*.—*Sátira*.
 - » 14. *Estival*, lema: *Amor*.
 - » 15. *Nocturn*, lema: *Guaitant un cuadro d' en Vogeler*.

- Núm. 16. *Pecats de dona*, lema: *Mal de moltes*.
- » 17. *Humorística*, lema: *Apaga la llus y... seval—Dita popular*.
 - » 18. *L' artista*, lema: *Caminant...*
 - » 19. *Cor y ànima*, lema: *Filosofias*.

Olot, 1 d' Agost de 1900.

EL SECRETARI DEL JURAT,
 Joseph M. Garganta.

CURSILERIA

AL MEU RESPECTABLE AMICH
 EVELI BARNADAS

Ja estém en plé estiu.

Ja la colonia forastera que ve á buscar la fresca en nostra vila, ompla 'ls prats y ombres de la deleytosa comarca de la capital de la montanya, fugint de la calor sofocant que regna en llurs residencies.

Ja estém en el período més alegre del any, donchs veyém moltes cares

roves que 'ns allargan les mans en senyal de germanor, convertintse aquells aristócrates en veritables montanyenchs, oblidant per un moment la empalagosa etiqueta de ciutat.

Mes en mitg de tants cors franchs, ¡quantes debilitats humanes no 's veuhen!, ¡quantes ridiculeses! y ¡quantes cursileríes!

Fills de la terra catalana, qual sagell portan estampat en llur fesomía, que pretenen parlar l' idioma de Cervantes, porque fa més fi.

Tota l' alegría que causa 'l contemplar tanta visita apreciable, se converteix en tristesa al sentir uns ripis mal pronunciats per aquells *españoles*.

Devegades es un home qu' ha fet una fortuna traficant en el comers catalá. Altres una dóna, filla d' una masía catalana, que no porta més orgull que 'l dot del seu pubillatge. A cops un *fulano* que sa altiva muller no permet que s' expressi en sa llengua propia, ó be una *mengana* que no sab de lletra per haver viscut apartada del món y de la societat durant sa infantesa.

¡A quantes y quant fondes meditacions no 's presta 'l comportament de aquests fills desnaturalisats qu' abandonan sa mare patria pera anar en busca d' una altra patria que 'ns desangna continuament!

¡Quín contrast més trist no ofereixen aquests catalans al oblidar sa llengua y prohibir que l' usin els seus fills, al

costat d' aquells que, sense esser fills de nostra terra, s' esforsan en parlarla y buscan escoles ahont s' hi ensenyi la llengua catalana pera enviarhi sa descendencia!

Aquests quan parlan se poden escoltar, porque ho fan be; es sa llengua, l' han mamada y no 'n prefereixen una altra á la seva.

Y á n' aquells, al sentirlos, la boca se els hi fa aygua y, al sol pensament de «¡Que m' agradaria parlar tan bonich!», ho embesteixen, treuhen á relluhir algunes frases del seu mestre quan concurrían la cátedra, imitan algun mot d' aquell castellá que senten, y, com que qui 'ls escolta es tan castellá com ells, els contesta en la mateixa llengua si be més malament pel mer fet de no haver premeditat semblant cor.tratemps y ells, tots cofoys, s' aplaudeixen interiorment sa destresa en parlar un idioma extranger y ja no 'l deixan més, ni á casa ni á fóra, ni conversant ab grans ni ab petits.

Tan castellans s' han tornat tot de un plegat, que, per més que vulguin, no entenen el catalá; no van á teatro si fan una obra catalana, porque no comprenen l' argument, encara que sempre es insignificant y sense importancia, segons ells; no 's franquejan ab els de la vila porque no parlan *español*, y fins el servey, sovint vingut de poch d' un recó de Catalunya, se veu precisat á enrahonar com les olles esquerdades (frase propia), porque d' altra manera 'l *señorito* no ho permet.

Y 'l *señorito* no sempre deixa de compèndr-la perxó la nostra llengua y... la seva (dit sia en perdó d' ells). Si son propietaris, quan ei masover els porta l' import de l' anyada, encara qu' al contar digui «desevuyt, desenóu, etc.», no 'ls hi escapa ni una paraula y, si es convenient, no solzament l' entenen sinó que 'l parlan' y tot, encara que, segons diuhen, ho fan forsant la naturalesa.

¡La naturalesa! Paraula buyda per aquesta mena de gent, donchs la naturalesa es una y ells l' abandonan pera adoptar-ne una altra que no es possible felshi encarnar, ja que no han pres vida en ses entranyes.

A n' aquests fills borts, ja que de tal calificatiu se fan dignes, els convidria anar forsosament á menjar el pá á fóra de casa una temporada, lluny, com més lluny mellor, allá ahont no sentissen may aquella llengua qu' ara detestan, que 'l no sentir-la 'ls faria anyorar les dolces paraules de sa mare quan, en sa infantesa, els renyava carinyosament ó 'ls amanyagava arredosats en sa falda incomparable.

No escoltaríam, com ara, frases estrambótiques, sense sentit, mal pronunciades; paraules sarcástiques, que fereixen el cor dels que considerém lo que es bo lo de casa llur y la preferencia que té á les coses de procedencia forastera.

Ja la deixarian aquesta llengua, tan bonica á Castella y tan prostituhida en

nostra terra, que 'l sentir-la es un auguri de propera desgracia, donchs qui la parla indegudament son els investigadors, burots, toreros, escures y mossegues y 'ls traydors de Catalunya, que sembla venen á repetir, en diferenta forma, la traició de Judes d' Iscariot.

Aniriam á tot arreu ahont hi há animació y no 'ns pessigollarian les orelles converses tan poch castellanes, per més que 'n tingan pretensions, que 'ns fan l' efecte d' un got de ví que s' hi han tirat tres quartes parts d' aygua y queda tan aygalit, que 'l que l' ha de beure prefereix llensarlo, per no véures exposat á espatllarse 'l ventrell.

Sí, en veritat, exasperan actes aixís, mes en la conciencia dels bons catalans hi regna la esperansa de fer una neteja com la del ví aygalit.

Trigarém, però encara mellor, puig allavors se farà més visible la posterma, perque 'l solatge s' haurá colat reposadament.

Joan Mestres.

EL BALL

¿Quí no ha vist un ball? Ab seguretata que ningú. Però en cambi es fácil que poch, al contemplar els especials salts y volteretes dels balladors, sos passos rítmichs y sos mohiments cadenciosos, s' hagin ficat en lo que diuhen sos peus, en lo que ses voltes

significan, en una paraula en lo que 'l ball en sí representa. No entra en els límits d'aquestes notes desentranyar el seu sentit, solzament diré quelcom de lo que 'l ball ha sigut; deixant per altres més coneixedors de la materia que jo, la investigació y exámen de les causes á que obeheixen tals mohiments y expansions per preceptes estétichs y regulats. Perque 'l ball, art á la fi encara que secundari, deu subgectarse á certes regles, enmotllarse á principis ficosos que 'ls cánons de la Bellesa determinan com norma reguladora, per més qu' accidentalment se modifiquen per les condicions del lloch y més que tot pel gust de la época.

He dit art y en efecte, aquest es el concepte que mereix el ball per part de les modernes estétiques que sense vacilació de cap mena 'l posan entre les arts, de la mateixa manera que aquest lloch senyalan á la equitació, á la esgrima y á la pantomima. Art, perque participa del caràcter desinteressat de totes elles y al mateix temps tendeix á fer ressaltar, per medi d'un joch de mohiments de tot el cos, qualitats de gracia y agilitat análogues á la bellesa, quan no la bellesa mateixa de la figura humana.

El ball, que Platon ha calificat de poesia del gust, constituheix l' encant de nostra joventut y especialment de les noyes, á quines delicies ab tant ardor s' entregan y de tal manera ab ell s' identifiquen, que cada mohiment, cada

volta, cada salt, cada *punt*, valentme de la paraula técnica, corresponent al cant de la música, ó més ben dit, son l' adequada expressió de les notes musicals. No crech pas, com assegura Covarrubias, que la especial afició del *bello sexo* al ball sigui deguda «á su natural inquietud y mutabilidad que las inclina y facilita al baile, que no es otra cosa que una inconstancia en su cuerpo y en todos sus miembros», y dich que no ho crech perque d'aquesta manera també podria atribuhirse á una inconstancia de les mans l' art qu' arrenca d' un piano, per exemple, devassalls d' armonía.

Luciano afirma que la dansa es «la obra de moltes muses reunides», Homero la considera com «un plaher honestíssim» y Platon, al esplicar el seu concepte, diu qu' es «la imitació de les paraules de la música per medi dels mohiments del cos», lo qual no se aparta gayre d'aquella definició concisa y gráfica que diu esser el ball «la representació d' un cant per medi dels peus».

Res més difícil que precisar exactament l' origen del ball. S' ha dit que es tan antich com l' home y verdamment aquesta afirmació no es del tot exagerada si 's té en compte qu' es un joch mímich y la inclinació á n' aquesta mena de passatemp es ingénita en l' home, com ben clar ho demostran els jochs de les criatures. El ja esmentat escriptor llatí, Luciano, diu que «el

origen de la dansa 's remonta al principi del Univers y es tan antich com els primogénits dels deus, com l' Amor. El concert dels astres, la conjunció dels planetes y les estrelles, son els preceptes d' aquesta primera dansa». A bon segur que si Luciano hagués escrit en aquets temps de positivisme l' apologia del ball, hauria afegit que l' Univers es un ball d' àtoms y que la terra, desde la seva creació, està ab sos moviments ballant un wals al voltant del sol.

No, no es precís partir de principi tan exagerat pera trobar antich abolen-go á n' aquest art, ni tampoch es necessari adornarlo ab la tradició d' Esquimel y Navarro—que fan derivar la dansa del patriarca Dam—pera presentar-lo com art universal y, per consegüent, propi de tots els pobles y patrimoni de totes les edats.

Peró de totes maneres resulta sumament difícil fiesar el moment en que apareix entre 'ls homes aquesta manifestació artística; y dich entre 'ls homes porque en els sers inferiors—també ballan els irracionals—no essent els seus actes producte de lliure voluntat, en ells deu nàixer aquesta tendència com art instintiu seu, per més que 'ls positivistes y Darwin entre ells la consideran adquirida en virtut de lo que anomenan la inacabable forsa de la selecció.

(Continuará).

COSES D' ART.

LA EXPOSICIÓ REGIONAL OLOTINA ORGANISADA PER L' Institut Olotí.

Les obres d' art proporcionan al artista una serie de variants efectistes que li donan els seus moments de tristesa y de goig, segons els graus de febre artística ab que ha treballat desde 'l comensament de la obra; y hem dit efectistes porque totes les angúnies y 'ls goigs que 's poden tenir durant el curs del treball d' una obra d' art, depenen del efecte que produheix en l' *home artista* son esforços cotidiá, sobre la producció que concebí y executa. Del efecte ve 'l desencant ó l' encoratjament. Desencant que fatiga y enerva les forces, si l' efecte que produheix la obra al seus ulls no es l' efecte qu' ha rumiat durant les hores de treball; encoratjament pel demá si aquell efecte 's logra ó sobrepuja á les esperances concebudes esperant el vespre. Y, lligat l' home á n' aquesta cadena d' efectes *dolents y bons*, d' encants y encoratjaments, d' esperances y desilusions, arriba al fi del seu treball y, si no ha lograt capir tot el cúmulo d' ilusions que s' havia forjat, queda perxó content de la seva obra y, si en ella hi ha posat tots els seus sentits, diu ab gust, interiorment: «He fet lo qu' he pogut, demá arribarém més amunt», que l' art, en totes les seves manifestacions, es un egoista *sui generis*, porque no vol res més que produhir obres *qu' estiguin bé* y no té altre objecte que servir d' admiració.

La Exposició Regional Olotina no es res més qu' una obra d' art y obra del art. L' art

la engendrà y 'l mateix art, alimentantla dintre son sí, la porta á cap, perque 'ls esforços de tots els artistes que hi corroboran son altres tants alés que li van donant vida pera mantenirla y ferla aparéixer al fi als ulls del visitant més grossa de lo que semblava, més poderosa de lo que s' havia cregut, més ufana en art que lo que no volen els pobres de cap que sobre la exposició volían clavar unes ungles d' aligot despota, egoista en tota la extensió de la paraula, y s' han trobat ab unglots de *gos pelener*, que ni 'l fanch més tendre rasan.

Y es una obra d' art grossa, més grossa de lo que sembla, perque no es res més que una suma de moltes cantitats d' art que per forsa han de donar un resultat gros, un conjunt artístich que no s' havia lograt á Olot; per consegüent una obra d' art més remarkable que tot lo que s' havia fet aquí.

Peró aquesta obra d' art y l' art, encara no han arribat al seu fi, encara totes les forces qu' en ella treballan no han vist el resultat y perxó lo que deyam al principi s' avé completament ab tot lo que va passant desde que la exposició comensá á embrionarse, fins que 's podrá dir que tot es acabat, fins que 'l resultat surti, quan l' éxit superi les esperances del art que la fa, encarnat en les ànimes de tots els iniciadors y 'ls acumuladors de forces pera ferla aparéixer tal com ha d' esser; una empenta donada á la vila que respira més art de tot Catalunya y en la que 's fan més brunyols, artísticament parlant, qu' en les que no saben lo qu' es l' art.

Aixó sia tal vegada causa de que, per massa art y mal pahit, casi tothom d' Olot ja vol entendre ab art, els uns perque varen snar dos anys á dibuix y tenían molta disposició (no sabém en quina época) pera fer guerrers dintre filats y enverolats de grans d' ordi; els altres perque, no havent anat

may á dibuix, copían (que ni fets ab motllo) els toreros de les capsas de mistos y 'ls cromos de les lliures de xacolata; els més perque pel gasto de casa ja sabian prou y 'ls seus pares els posaren á guanyar diners; molts que no hi entenen res y no volen oposarse á les idees del artista, però que no deixan en llibertat (y aquests son els més temibles); tothom, en fi, á Olot fa olor d' art però casi ningú sab de qué se les heu quan se construeixen cases, com gavies de canaris y convents de cartró; quan se pintan habitacions, quan se restauran monuments antics, quan les monges repintan quadros d' en Penyó, quan s' esguerran novenaris y s' estrañan calaveres—pintades feya molts anys—ab tot el coneixement del dibuix y la construcció de la figura humana.

(Continuará).

CRÓNICA.

D' uns quants punts de la comarca hem tingut queixes de que LA COMARCA OLOTINA ó no 'ls hi arriba ó hi arriba en hora des-acostumada, y com que sembla que tot lo escrit en catalá no tinga la deguda circulació, preguém á qui correspongu' perque, si á má li ve, hi posi mida, puig creyém qu' ab l' honra á sobre tant podém anar pel món nosaltres com el primer *pinxo* de Madrid, mentres portém el sello per documentació.

Se 'ns ha assegurat que les darreres pluges han fet pujar del pla uns aucellots de males intencions, qu' allá ahont se posan fan tant mal sobre la victima com la llagosta en el camp que senta 'ls seus *reals*.

Volan ab rodes, qu' es el seu medi de

trasladarse d' un lloch al altre; es l' animal que s' assembla més á la persona, puig solen anar vestits d' home; portan les ungles llargues y la boca d' escorpí y ¡una qua..! ¡una qua..! que ja veurán nostres lectors de Olot quina qua.

Desde dijous passat ha continuat el temps essent molt variable, ploquant algunes vegades, lo qu' ha atendrehit un xiquet els camps y ha refrescat la temperatura durant les hores que 'l sol es fóra.

Dissapte cap al tart arribá la banda del regiment d' Assia, pera tocar en la Exposició, passeigs y algunes societats d' aquesta vila.

Dijous passat al vespre, els vehins del carrer de Sant Esteve feren una mica de *gallarda* sense música, y aquí acabaren les festes.

En cambi en el carrer de Bellayre 's tornaren á ballar sardanes.

Divendres, dissapte y diumenge, els pagesos del pla d' Olot feren ballar sardanes á les Feixes, vegetse aquell prat molt concorregut, especialment els dos dies festius.

També 's ballaren sardanes, divendres y diumenge, com cada festa, en les fonts de Sant Roch, les que 's veuhen cada vegada més concorregudes, acudinthi en gran nombre 'ls estiuejadors, que cada dia n' arriban de nous.

Dissapte passat se doná mort á un gos, per les apariencies rabiós, que 'l mateix día havia mossegat d' un bras á la esposa del Sr. Conill y d' un dit a un nebot del metge Sr. Deu, y á alguns gossos y un burro.

Fou enviat son cap al observatori del doctor Ferrán y actualment els ferits están á Barcelona, á fi de que dit senyor practiqui les cures necessaries.

Dilluns, dimars y dimecres celebraren la festa del barri 'ls vehins del carrer d' Isabel II y Parch, casi tots forasters, la qual no 's feya 'ls altres anys.

Per tal motiu no fou gayre concorreguda, ja que molta gent ignorava la seva celebració.

Gracies á la galanteria del músich major del regiment d' Assia, D. Joseph Lodeiro, hem rebut el programa de les pessas que tocará la banda de dit regiment demá, de nou á onze de la nit, en el passeig del Firal, qu' es com segueix:

- 1.ª *¡Olé ya!*, pás doble, de Lodeiro.
- 2.ª *Del Arre Moreu*, sardana, de Ventura.
- 3.ª *Poeta y Aldeano*, obertura, de Suppé.
- 4.ª *Alborada gallega*, de Veiga.
- 5.ª *Luchando tercios y rudos*, jota, de Caballero.

El día 14 arribará á n' aquesta vila, pera la inauguració de la Exposició Regional Olotina, el coro «Catalunya Nova», que tan rebé dirigeix el conegut mestre Enrich Morera.

Donará alguns concerts en el Teatro Principal y altres en els locals de la Exposició.

L' «Agrupació Catalanista» de Besalú 'l diumenge vinent celebrarà un acte de propaganda á Crespiá y de diumenge en vuyt un altre á Tortellá, en el que hi pendran part elements catalanistes d' aquesta vila.

Unes quantes senyoretas de Besalú s' han ofert pera brodar la senyera qu' intenta fer

l' «Agrupació» d' aquell poble, pera ostentarla en tots els actes que celebri la dita agrupació.

S' están fent els dibuixos pera que, com més aviat mellor, s' hi puguin posar á treballar.

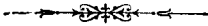
Als Jochs Florals que 's farán á Zaragoza per les festes del Pilar, hi há un premi nou, digne d' atenció. Es una violeta d' or que ofereix la colonia francesa de Zaragoza á la mellor poesia de tema lliure, però escrita en provensal.

Ab tal motiu, l' alcalde y 'l president del Ateneu d' aquella ciutat han enviat una comunicació afectuosíssima al gran poeta Mistral, sollicitant el concurs dels poetes provensals.

AJUNTAMENT CONSTITUCIONAL

DE LA

MOLT LLEAL VILA D' OLOT.

D. Antoni Juviniá acut á n' aquesta Municipalitat en demanda de permís pera instalar un motor elèctric en els baixos de la casa núm. 6 del carrer d' Alfonso XII y aquesta Presidencia ho fa públich á fi de que 'ls veïns y propietaris propers á dita localitat á quins pugui perjudicar la referida instalació, presentin les oportunes reclamacions dintre del terme dels quinze dies següents al de la fetxa, á qual efecte estará de manifest la sollicitud de sa referencia durant les hores de despaig en la Secretaria d' aquesta Corporació municipal.

Olot, 2 d' Agost de 1900.

L' ALCALDE PDENT.,

Joseph Saderra.

MERCAT DE OLOT.

Preus en la Plassa, del dilluns
últim.

MIDA DE 80 LITROS.

Blat.	15'50 Ptes.
Mastay.	14'00 »
Blat de moro.	13'75 »
Fajol.	12'50 »
Mill.	13'00 »
Panís.	13'00 »
Mongetes.. . . .	25'00 »
Fabes.	14'00 »
Besses.. . . .	14'00 »
Llubins.	09'00 »
Patates (carga).	08'00 »
Ous (dotzena).	01'00 »

SECCIÓ RELIGIOSA

Avuy, 9.—Ss. Romá soldat y Rústich mrs.
Div., 10.—*Avans* †.—S. Llorens mr.—*Ab-
solució general en la Mercé.*
Dis., 11.—S. Tiburci mr. y Sta. Filomena
vg. y mr.
Dium., 12.—Stes. Clara vg. y fra. y Felicís-
sima.
Dill., 13.—Ss. Hipólit y Casiá mrs.
Dim., 14.—S. Eusebi mr. y Sta. Limbania
vg.—*Vigília.—Dejuni ab abstinencia de
carn.*

QUARANTA HORES.—Continúan en la
iglesia de Ntra. Sra. del Tura. La expo-
sició de S. D. M. comensa á dos quarts
de sét.

Caldeneria d' arám

Y TALLER DE REPARACIONS DE TOTA CLASSE
D' OBGETES DEL MATEIX METALL

❖ DE A. BERNARD. ❖

CONSTRUCCIÓ DE TOTA MENA DE PESSES D' ARÁM.
ESPECIALITAT EN ESTANYATS Y TUBERÍES PERA MÁQUINES DE VAPOR
COMPRA Y CAMBI D' ARÁM VELL.

44 Sant Rafel, 44

OLOT.

En la impremta d' aquest setmanari ha arribat un gran assortit de **TARGETES FELICITACIÓ** desde 0'75 ptes. el centenar fins á 6.

La medicació sulfurosa á domicili

PER LES

GOTES-MARES SULFUROSES DE BAR

ab les quals se preparan inmillorables aygues sulfuroses pera beguda, gargarisació, pulverisació, banys sulfurosos, etc.—Curan: herpes, escrófules, malalties de la pell, catarros pulmonars, tos, enginyes, anemia, malalties secretes, etc.—Empolleta: 3 pessetes.

Farmacia de **D. JOAN CARDELÚS, OLOT**, y en totes les principals farmacies.